

EL CUINERET DE BENDINAT

SEBASTIÀ BENNASAR
DIBUIXOS: LINHART

En Pere i en Joan eren dos al·lots d'allò més eixerits que un bon dia eren a ca el seu padrí. Feia una calor que torrava el cul a les llebres i ja estaven cansats de tants de jocs com havien fet per dins el torrent, que era allà a la vora, i on encara havien trobat un gorg d'aigua fresquíssima on s'havien pogut remullar, i de córrer pels comellars encalçant tota mena d'animalons. Havien dinat a ca la padrina Antònia, que els havia fet conill amb ametlles, que diuen que és menjar de reis, i ara esperaven que el sol fos un poc més baix per continuar amb els seus jocs.

—Padrí, padrinet, que no mos contaríeu una d'aquelles històries de quan éreu petit?

—I ves, ara deixau-me que m'acabi aquest tassó de vi i us en contaré una que no us he explicat mai.

—**Visca!**—digueren els dos al·lots entusiasmats, perquè el padrí era un gran contador de rondalles, històries i altres coverbos.

Tot això que ara us contaré va passar en els temps del rei en Jaume, que Déu tengui en la glòria. Com ja sabeu, aquesta illa de Mallorca estava plena de sarraïns, i els mercaders més importants del regne i alguns cavallers es varen reunir a ca Pere Martell, a Tarragona, i varen convèncer el bon rei que havia de conquerir l'illa per així tenir «un regne al mig del mar». Al rei la idea el va seduir d'allò més, primer perquè podia estendre la cristiandat fins a aquesta terra plena d'infidels, però encara més per les riqueses que deien que hi havia a la molt anomenada Madina Mayurqa, la ciutat de Mallorca. Tantes meravelles n'hi havien dit que la va voler conquerir tot d'una.

Vet aquí que el rei, els seus cavallers i els mercaders varen sortir del port de Salou i, després de la travessa, varen arribar a Santa Ponça, que és on va haver-hi la primera batalla a l'illa i... **sabeu què? Jo hi era.**

—Què deis, padrí, què vol dir que vós hi éreu?

—Idò ni més ni manco que això que us he acabat de dir.

—Vós vàreu arribar a Mallorca amb el **rei en Jaume**?

—Sí, i tant. Jo llavors estava al servei d'un dels germans Montcada, d'en Ramon, concretament, i feia feina a la cuina des de feia uns quants mesos.

Els meus pares treballaven a les terres dels senyors, però jo havia anat a la cuina del palau de Barcelona per aprendre l'ofici. Deien que tenia mà per remenar la farina amb què es feien els cocs de més anomenada de tot el regne, la recepta dels quals vaig aprendre i em vaig guardar perquè ningú no me la pogués prendre. Perquè una de les grans sorts que vaig tenir és que el cuiner principal de la casa, don Jofre Cunill, va voler que aprengué a llegir.

Ell en sabia, però no hi havia ningú més que pogués llegir en tota la cuina del palau, i això era cabdal per poder entendre els tractats que començaven a circular amb tota mena de receptes suculentos.

—I va ser ell, qui us va ensenyar a llegir, padrí?

—No, pensa tu, tenia massa feina aquell pobre home, a la cuina enorme de cals Montcada. No. Em va dur a aprendre de lletra amb un canonge de la catedral que em va agafar al seu càrrec i en un parell de mesos em va ensenyar no només a llegir, sinó que també em va ensenyar bastant de llatí, ja que la majoria de textos eren en aquella llengua, llavors. Ha estat després i a poc a poc que s'ha anat introduint el català, en bona part gràcies al nostre bon rei en Jaume, però ara m'estic desviant de la història.

—Per on anàvem?

—Per la cuina de can Ramon de Montcada.

—Això mateix. Idò el que us deia. Quan el senyor de Montcada va decidir que havia de participar en la **conquesta de Mallorca** em va venir a veure i em va dir que hi hauria d'anar per apariar sempre el menjar i les tendes després de cada una de les batalles, i durant tot el temps que duràs la conquesta de l'illa, que llavors ningú no sabia quant de temps duraria. I així em teniu, amb tot

el personal de confiança de la casa de Montcada, disposats a anar a Mallorca.

—Mira per on, tu amb només deu anys hauràs vist més món que no pas jo en tota la meva vida —em va dir la Maria del Roser, la dona de don Jofre, senyora absoluta del reialme d'olles i fogons que era la cuina del palau.

—Doncs mirau, ja m'agradaria no haver-hi d'anar. No em ve gens de gust haver de ficar-me en batalles estranyes que ningú no ens ha manat lluitar.

—No diguis coses així, criatura, que tu no hi entens d'aquestes coses.

—Potser no entenc res de tot això, però ja em direu què ens han fet aquells moros de Mallorca, que mai no s’han ficat amb nosaltres ni ens han dit ni ase ni bèstia. No sé per què hi hem d’anar a molestar si cadascú a ca seva hi està la mar de bé. I mirau, si les terres fossin per a nosaltres encara rai, però només seran terres noves per als nostres senyors i nosaltres igual com sempre, treballant com escarrassos.

—**Calla, calla, desgraciat**, que no saps què dius, segur que el senyor té els seus motius per participar en aquesta guerra i, a més a més, és la voluntat del nostre

senyor rei. No discuteixis que encara acabarem malament, és molt millor que vagis aprenent tot el que et puguem ensenyar abans del viatge per poder ben servir el senyor Montcada i els altres nobles i cavallers que et puguin haver de menester.

I així va ser com en aquelles setmanes vaig fer un curs intensiu de cuina de campanya i supervivència per atendre tothom que estigués famolenc al mig del camp de batalla. També vaig aprendre a ajudar a muntar tendes de campanya, tenir cura dels cavalls, rentar roba i, en general, qualsevol coneixement que pogués anar bé per ajudar els nostres senyors tant en les batalles com després. Una de les penes més grans que tenia era que no sabia com ho podia fer per avisar els meus pares que me n'anava a la batalla de Mallorca,

però la Maria del Roser em va dir que ja se n'encarregaria ella d'avisar-los i jo em vaig quedar més tranquil.

Va arribar el dia de la partida i no us penseu que tot va ser bufar i fer ampolles. Ni molt manco. I és que abans d'arribar a la platja de Salou, on s'havien ajuntat les naus que havien de salpar per conquerir Mallorca, vàrem haver de fer tot el trasllat des de Barcelona, que ens va costar alguns dies de carro. El meu senyor Ramon tenia moltes terres a Tortosa, on hi havia la casa pairal, però tant ell com altres cavallers i mainada sortírem de Barcelona, on sojornàvem al seu palau.

—I vàreu estar molts de dies per arribar, i hi havia molts de cavallers? —demanaven en Pere i en Joan al seu padrí.

—No, no varen ser molts de dies, però sí que varen ser intensos perquè s'havia d'arribar aviat a Salou. I sí que érem **un bon exèrcit**. Només el bon senyor de Montcada ja havia promès al rei en Jaume que aportaria vint-i-cinc cavallers i mainada a l'expedició, i quedàrem tots integrats en l'host que dirigia el seu cosí Guillem, i hi havia fins a cent cavallers, alguns de molta alta anomenada com ara en Guerau VI de Cervelló, en Guillem de Claramunt, n'Hug V de Mataplana, en Guillem de Palafolls o en Berenguer de Santa Eugènia, per exemple.

Amb el suport de

**institut d'estudis
baleàrics**

Primera edició, maig de 2023

© Sebastià Bennasar Llobera, 2023, per al text

© Francisco Torres Linhart, 2023, per a les il·lustracions

La propietat d'aquesta edició és de Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Ausiàs Marc, 92-98 – 08013 Barcelona

ISBN: 978-84-9191-270-5

Dipòsit legal: B. 6.529 -2023

Imprès a Gràfiques Jou

Aquest llibre ha estat pensat, produït i confeccionat a Catalunya.

Fent-ho així, promovem els nostres autors, ajudem a crear i mantenir llocs de treball a les nostres indústries gràfiques i estalviem transports i les consegüents emissions de CO₂.

